

Говор парламентарног војног повјереника Босне и Херцеговине Бошка Шилеговића на Конференцији о ОСЦЕ Кодексу понашања

Берлин, 3. јуни 2016.

Поштовани,

Даме и господо,

Поздрављам вас у име Уреда парламентарног војног повјереника Босне и Херцеговине, Парламентарне скупштине БиХ и своје лично име. Посебно поздрављам организаторе и захваљујем на позиву за учешће на овом значајном скупу.

Велико је задовољство учествовати у раду Субрегионалног семинара и бити у прилици размијенити мишљења о имплементацији ОСЦЕ Кодекса понашања у војно-политичким аспектима сигурности, посебно Поглавља VII, параграф 20., 21., 23., 27, 29. 32-34.. Овдје посебно мислим на проблематику заштите људских права припадника оружаних снага.

Институција на чијем сам челу је успостављена 2009. године. У вријеме успостављање институције помогли су нам Уред парламентарног војног повјереника Савезне Републике Њемачке, ОСЦЕ Мисија у БиХ, Влада Швајцарске Конфедерације, УНДП и Женевски DCAF. Пошто су овдје присутни представници побројаних институција и организација, још једанпут могу речи хвала за континуирану подршку и партнерску сарадњу.

Могу са задовољством речи да смо урадили доста тога што је препознато као успјешно, јер моји сарадници и ја смо непосредни учесници процеса реформе сектора одбране у Босни и Херцеговине. За мој посао и бројне активности које имамо изузетно је битно да знамо стање у оружаним снагама Босне и Херцеговине те да смо у прилици да им помогнемо.

То ОСЦЕ Кодекс третира и у неколико параграфа врло јасно смо то препознали током креирања Закона о парламентарном војном повјеренику БиХ, те изради правилника и докумената који регулишу рад Уреда повјереника те сарадње са

Генералним инспекторатом, Министарством одбране БиХ и институцијама које се баве заштитом људских права. Та чињеница нас обавезује да у законска рјешења, препоруке и правилнике који нам омогућавају да радимо свој посао уградимо елементе који снаже ОСЦЕ Кодекс у пракси.

Предуслов било каквог разговора о стању у оружаним снагама је да сте непрекидно, кроз посао који радите, у контакту са војницима, официрама и генералима. То су структуре које имају своје јасне обавезе и мисију. Током године сам у прилици провести запажен број дана у јединицама и командама оружаних снага. Та чињеница ми даје за право да веома аргументовано говорим о стању људских права и положају оружаних снага у нашем друштву. Свака моја радна посјета је забиљежена у медијима и настојим о свему што је добро и афирмативно говорити и тако војницима олакшати извршавање њихових захтјевних обавеза.

Проведене реформе у сектору одбране и сигурности Босне и Херцеговине, које су започете прије нешто више од десет година, када смо креирали рјешења која претпостављају јединствену и у складу са НАТО стандардима структуру Оружаних снага дају ми могућност да будем конкретан.

Дуго времена смо говорили да је то најуспјешнија реформа проведена након потписаног Дејтонског споразума. Ентузијазам у новоформираним оружаним снагама, у периоду који смо назвали транзицијским, био је видљив и препознатљив. Транзицијски процес је проведен уз помоћ појединих НАТО земаља. Оружане снаге БиХ су међу нашим грађанима почеле да уживају углед јер су кроз помоћ становништву у елементарним непогодама те изградњи потребне инфраструктуре у појединим дијеловима наше земље учинили много.

Велики број официра и војника је стекао војна знања и вјештине у престижним војним училиштима широм свијета. Оружаним снагама БиХ се помогло да постану препознатљив фактор у нашем друштву.

Међутим, како је вријеме пролазило, имиџ оружаних снага је због одређених унутрашњих проблема и субјективних слабости падао.

Током својих радних посјета уочио сам појаве непоштовања законских рјешења и правилника који регулишу пријем војника у службу, процес унапређења

официра у виши чин, или генерално речено рјешавање статусних питања. Непоштовање законских рјешења у пракси, непосредно утичу на углед припадника оружаних снага.

Наши војници користе у извршавању својих редовних активности стару и дотрајалу опрему и техничка средства што их чини незадовољним и неадекватно припремљеним током извршавања и редовних и ванредних активности. Евидентни су проблеми у процесу јавних набавки у ширем смислу те ријечи. Посебно је недопустиво да се споро и неадекватно набављају елементарне ствари за живот у јединици. Имали су чак проблеме са набавком хране, потребних резервних дијелова и опреме што је у одређеним моментима алармирало јавност. И сам сам био у позицији да то учиним кроз редовне извјештаје према Заједничкој комисији за одбрану и сигурност БиХ и према оба дома Парламентарне скупштине БиХ. Јавност и медији о овом проблему и даље говоре.

Неблаговремена набавка потребне опреме за извршење сложених акција као што су гашење пожара и деминирање значајних објеката и терена чинило је наше оружане снаге мање ефикасним и мање оперативним што је дјеловало разочаравајуће.

Ми имамо добро едуциране и искусне војнике као што су деминери, пилоти војних хеликоптера и војници који иду у мировне мисије ван Босне и Херцеговине. То је у јавности, након њихових врло успјешних мисија и извршених обавеза, адекватно пропраћено.

Током мојих редовних посјета јединицама и командама перманентно сам указивао на проблеме који беспотребно оптерећују живот и рад у јединицама. Није добро што се недостаци споро отклањају и што се уочене слабости понављају. Самим тиме постају хроничан проблем што је недопустиво и моји сарадници и ја на то морамо реаговати.

Препоруке парламентарног војног повјереника за рјешавање уочених слабости, посебно оних који утичу на стање људских права припадника Оружаних снага, се у начелу прихватају, али понекад изостају конкретне и ефикасне акције. За

имиц оружаних снага су по природи ствари најодговорнији њени припадници, па онда и друштво у цјелини.

Сам ОСЦЕ Кодекс говори да изградња угледа оружаних снага у друштву није само обавеза војника. То је очито и обавеза друштва у цјелини. Државе су обавезне помагати интеграцију својих оружаних снага с цивилним друштвом. Ми то радимо јер војницима треба обезбједити услове за рад. То претпоставља да се од њих траже добри резултати, правдање уложених новчаних средстава и извршавање јасно дефинисаних мисија. Мисија у којима оружане снаге треба да се препознају кроз редовне задатке и обавезе које извршавају.

И на крају свог излагања могу да кажем да Уред парламентарног војног повјерника Босне и Херцеговине организује годишње конференције које редовно подржавају ОСЦЕ Мисија у БиХ и Женевски DCAF. На њима учествују најодговорнији руководећи кадрови у Оружаним снагама, Министарству одбране, Заједничке комисије за одбрану и сигурност, институције Омбудсмана БиХ, Генералног инспектората, представници невладиног сектора који се баве људским правима. Током конференције се разговара о годишњем извјештају о раду парламентарног војног повјерника БиХ. Темељ расправе су елементи саџани у Поглављу VII ОСЦЕ Кодекса. Анализирамо ток имплементације препорука и тражимо рјешења која ће живот припадника оружаних снага или како у Кодексу стоји војних снага учинити бољим.

Своје излагање ћу завршити поруком да је веома битно правовремено и превентивно реаговати на испољене слабости и негативне трендове. То није тешко ако живите са проблемом. То претпоставља сталне одласке на терен, посјете јединицама и командама и информисање јавности о проблемима али и позитивним стварима које су уочене. Никога не треба штедити ако имате аргументе. То је наше најбоље оружје у имплементацији ОСЦЕ Кодекса понашања у пракси.

Још једанпут хвала на прилици да се обратим учесницима овога веома значајног скупа. (крај)